

Avskrivning av åtalsanmälan

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Även om en myndighet anmält ett misstänkt brott mot livsmedelsreglerna till åtal finns det flera situationer då en åtalsanmälan riskerar att avskrivas. Här får du veta hur du kan påverka det beslutet genom god dokumentation och hur en avskrivning överklagas.

Varför avskrivs en åtalsanmälan?

Det finns regler om så kallad åtalsunderlåtelse och om att inte inleda eller fullfölja en förundersökning.

Ingen ska dömas till ansvar för en gärning som är att anse som ringa. Det framgår av livsmedelslagen (2006:804), 29 § tredje stycket. Att en gärning är ringa innebär att den är bagatellartad. Exempel på det kan vara att en gärning pågått under kort tid eller att avvikelsen är obetydlig.

För åklagare, som ofta konfronteras med misstankar om grova våldsbrott, narkotikabrott och stölder, riskerar kanske de flesta brott mot livsmedelslagstiftningen att te sig som bagatellartade. Det finns också en regel i rättegångsbalken som säger att brott inte ska utredas om brottsutredningen skulle riskera att bli oproportionerligt omfattande.

Åtalsunderlåtelse får även ske om inget allmänt eller enskilt intresse på så sätt åsidosätts, och under förutsättning att det aktuella brottet inte skulle ge något strängare straff än böter eller att den misstänkte har begått andra brott och det inte bedöms motiverat med något ytterligare straff vid sidan av detta.

Det finns alltså stor risk att åklagaren eller polisen avskriver åtalsanmälan, om det inte finns en övertygande argumentering för att saken ska föras vidare. Myndigheten bör därför i anmälan argumentera för att det är viktigt att det anmälda brottet lagförs, det vill säga att åtal väcks vid domstol eller att strafföreläggande utfärdas av åklagaren. Anmälaren kan behöva argumentera för att brottet inte kan anses som ringa och för att viktiga enskilda eller allmänna intressen faktiskt står på spel.

Överprövning av avskrivningsbeslut

Åklagare eller polis kan avskriva en åtalsanmälan av olika skäl. Det händer också att det först beslutas att förundersökning ska inledas, men att den sedan läggs ner eller att det på något annat stadium bestäms att åtal inte ska väckas. Sådana beslut kan bli föremål för överprövning.

Överprövning innebär att en överordnad åklagare på nytt bedömer om förundersökning ska inledas eller fortsättas eller om åtal ska väckas. Överprövningen är inte författningsreglerad, utan följer av det tillsynsansvar som högre åklagare har för verksamheten inom organisationen.

En lokal kontrollmyndighet som har gjort anmälan kan begära överprövning. Det kan också den göra som har blivit drabbad av brottet, till exempel blivit matförgiftad. Livsmedelsverket kan också alltid gå in och begära överprövning. Din lokala kontrollmyndighet är därför alltid välkommen att samråda med oss på Livsmedelsverket om en eventuell begäran om överprövning.

Begäran om överprövning av åklagares beslut om avskrivning av anmälan och liknande görs hos det Utvecklingscentrum (UC) hos Åklagarmyndigheten som har ansvar för livsmedelslagen, för närvarande UC i Malmö, 205 90 MALMÖ.

En begäran om överprövning kan också lämnas in till den åklagare som avskrev åtalsanmälan. Då görs en omprövning av avskrivningsbeslutet där. Om beslutet inte ändras lämnar åklagaren ärendet vidare till Utvecklingscentrum. Begäran om överprövning av åklagares beslut bör göras så fort som möjligt. Rätten att begära överprövning av ett beslut begränsas dock inte av någon särskild tidsfrist.